

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Zdeňka Pořízka a soudců JUDr. Jiřiny Roubíčkové a JUDr. Roberta Pekárka dne 24. 2. 2021 ve veřejném zasedání projednal odvolání, které v trestní věci obžalovaného:

[redacted], narozený [redacted] v [redacted], okres [redacted], OSVČ,
trvale bytem [redacted], okres [redacted],

podali okresní státní zástupkyně v Táboře a poškození [redacted],
narozená [redacted], trvale bytem [redacted],
okres [redacted], a [redacted], narozený [redacted], trvale
bytem [redacted], okres [redacted],

proti rozsudku Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 30. 9. 2020 č. j. 7 T 30/2020-596, a
rozhodl o nich

takto:

Podle § 258 odst. 1 písm. e), f), odst. 2 trestního řádu se k odvolání okresní státní zástupkyně
v Táboře a poškozených [redacted] a [redacted]
v napadeném rozsudku ruší výrok o trestu a výroky, jimž byli podle § 229 odst. 1 trestního řádu
poškození [redacted] a [redacted] odkázáni
s uplatněnými nároky na řízení ve věcech občanskoprávních.

Podle § 259 odst. 3 trestního řádu se nově rozhoduje **takto:**

Obžalovaný

[redacted], narozený [redacted] v [redacted], okres [redacted], OSVČ,
trvale bytem [redacted], okres [redacted],

se odsuzuje

podle § 143 odst. 2 trestního zákoníku a § 43 odst. 1 trestního zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v délce **2 (dva) roky**

Podle § 81 odst. 1 trestního zákoníku a § 82 odst. 1 trestního zákoníku se výkon trestu podmíněně odkládá na zkušební dobu v délce **3 (tři) roky**.

Podle § 73 odst. 1, 3 trestního zákoníku se obžalovanému ukládá trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech druhů motorových vozidel na dobu **3 (tři) roky**.

Podle § 228 odst. 1 trestního řádu se obžalovanému ukládá povinnost nahradit poškozeným:

- [redacted], narozené [redacted], trvale bytem [redacted], okres [redacted], nemajetkovou újmu
 - ve výši 400.000 Kč vzniklou úmrtím nezletilého vnuka [redacted]
 - ve výši 150.000 Kč vzniklou zvláště závažným ublížením na zdraví nezletilé vnučky [redacted]
- [redacted], narozenému [redacted], trvale bytem [redacted], okres [redacted], nemajetkovou újmu
 - ve výši 300.000 Kč vzniklou úmrtím nezletilého vnuka [redacted]
 - ve výši 100.000 Kč vzniklou zvláště závažným ublížením na zdraví nezletilé vnučky [redacted]

Podle § 229 odst. 2 trestního řádu se poškození [redacted] a [redacted] odkazují se zbytkem uplatněných nároků na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 30. 9. 2020 č. j. 7 T 30/2020-596 byl obžalovaný [redacted] uznán vinným přechinem usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 trestního zákoníku a přechinem těžké ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1, 2 trestního zákoníku. Obžalovanému byl uložen podle § 143 odst. 2 trestního zákoníku za užití § 43 odst. 1 trestního zákoníku úhrnný trest odnětí svobody v délce 1 roku, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v délce 2 let. Podle § 73 odst. 1, 3 trestního zákoníku byl obžalovanému dále uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech druhů motorových vozidel na dobu 2 let. Podle § 228 odst. 1 trestního řádu byla obžalovanému uložena povinnost nahradit poškozené Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, IČ 41197518, škodu ve výši 450 468 Kč. Podle § 229 odst. 1 trestního řádu byli poškození [redacted], nar. [redacted], s nárokem na náhradu újmy za úmrtí nezletilého vnuka [redacted] ve výši 650 000 Kč, na náhradu újmy ve výši 500 000 Kč za zvláště závažné ublížení na zdraví nezletilé vnučky [redacted] a s nárokem ve výši 30 000 Kč představujícím bolestné a další psychickou újmu poškozené, a [redacted], nar. [redacted], s nárokem na náhradu újmy za úmrtí nezletilého vnuka [redacted] ve výši 550 000 Kč a na náhradu újmy ve výši 450 000 Kč za zvláště závažné ublížení na zdraví nezletilé vnučky [redacted] odkázáni na řízení ve věcech občanskoprávních.
2. Proti označenému rozsudku podali odvolání okresní státní zástupkyně v Táboře a poškození [redacted] a [redacted].

Shodu s prvopisem potvrzuje Alice Srbová.

3. Okresní státní zástupkyně v Táboře svým odvoláním podaným v neprospěch obžalovaného napadala výrok o trestu. Uvedla v něm, že soud prvního stupně vydal odsuzující rozsudek, jímž obžalovaného uznal vinným přečiny v souladu s podanou obžalobou a ve kterém popisu skutku doplnil tak, že kromě toho, že se obviněný nevěnoval řízení vozidla, nepřizpůsobil rychlost jízdy všem okolnostem silničního provozu. Obžalovanému byl uložen úhrnný trest odnětí svobody ve výměře 1 roku s podmíněným odkladem na zkušební dobu v délce 2 let a trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech druhů motorových vozidel na dobu 2 let. Státní zástupkyně však bylo navrhováno uložení úhrnného trestu odnětí svobody kolem jedné třetiny zákonné trestní sazby uvedené v § 143 odst. 2 trestního zákoníku s podmíněným odkladem na zkušební dobu vyměřenou v jedné třetině zákonného rozmezí. Dále bylo navrhováno uložení peněžitého trestu vyměřeného v desetinásobku dolní hranice zákonného rozmezí počtu denních sazeb se stanovením výše denní sazby v jeden a půl násobku dolní hranice zákonného rozmezí. Dále bylo navrženo uložení trestu zákazu činnosti spočívajícího v zákazu řízení všech druhů motorových vozidel kolem jedné čtvrtiny zákonné trestní sazby. Okresní soud neuložil peněžitý trest, neboť dle jeho názoru jeho uložení neumožňují aktuální majetkové poměry obžalovaného, jehož příjem činí kolem 17 000 Kč měsíčně, přitom splácí úvěr a samostatnou výdělečnou činnost s ohledem na zdravotní stav nyní nevykonává. Uložený trest státní zástupkyně považuje za nepřiměřeně mírný, zvláště za situace, kdy soud oproti obžalobě shledal, že obžalovaný porušil dvě ustanovení zákona o silničním provozu. Byl ukládán úhrnný trest za dva sbíhající se přečiny, z nichž přečin podle § 143 odst. 1, 2 trestního zákoníku je ohrožen trestní sazbou na 1 rok až 6 let a přečin podle § 147 odst. 1, 2 trestního zákoníku sazbou od 6 měsíců do 4 let. V případě nezletilé poškozené [REDAKCE] znalec z oboru zdravotnictví, odvětví soudní lékařství, ve znaleckém posudku uvedl, že u ní došlo k bezprostřednímu ohrožení na životě a fatální následek nenastal díky včasnému poskytnutí lékařské pomoci. Soud dle názoru státní zástupkyně přecenil dosavadní bezúhonnost obžalovaného, pokud uložil úhrnný trest na samé spodní hranici rozhodné trestní sazby. Takto vyměřený trest neodpovídá společenské škodlivosti jednání obžalovaného a především je v nesouladu se způsobeným následkem i s jednáním obžalovaného, který dle soudu porušil dvě zásadní ustanovení pravidel silničního provozu, což bylo příčinou vzniku předmětné dopravní nehody. Státní zástupkyně má za to, že trest odnětí svobody, který je možno ukládat ještě jako podmíněný, měl být uložen přísnější, alespoň v té výměře, jak bylo navrhováno v hlavním líčení. Považuje dále za vhodné vedle tohoto druhu trestu uložit i trest, který by určitým způsobem obžalovaného přímo postihl, a vhodným se pro tento případ jeví peněžitý trest. Skutečnost, že obžalovaný momentálně nepodniká v důsledku psychického stavu po předmětné dopravní nehodě, neznamená, že není v jeho možnostech peněžitý trest, který byl navrhován spíše mírný, uhradit případně i ve splátkách. Uložený trest zákazu činnosti státní zástupkyně hodnotí také jako mírný, nicméně nikoli nepřiměřeně. Závěrem státní zástupkyně navrhla, aby odvolací soud v napadeném rozsudku zrušil výrok o trestu a obžalovanému uložil podmíněně odložený trest odnětí svobody a peněžitý trest ve výměrách navržených v hlavním líčení a trest zákazu činnosti ve výměře stejné, jak jej uložil okresní soud.
4. Poškození [REDAKCE] a [REDAKCE] prostřednictvím svého zmocněnce napadli výrok rozsudku, jímž byli podle § 229 odst. 1 trestního řádu odkázáni se svými uplatněnými nároky na řízení ve věcech občanskoprávních. Mají za to, že v řízení byly zjištěny veškeré potřebné skutečnosti a okolnosti rozhodné pro přiznání jimi uplatněných nároků. Poškození v řízení vylíčili všechny duševní útrapy, které jim vznikly ve spojitosti s řešenou dopravní nehodou, podrobně popsali, jakým způsobem na ně měla dopad újma na zdraví způsobená jejich vnoučatům. U vnuka měla fatální následky v podobě jeho úmrtí a u vnučky velmi vážný zdravotní stav, kdy nebylo jisté, zda zranění přežije. V této souvislosti bylo v odvolání odkazováno na svědeckou výpověď poškozené [REDAKCE] a na prohlášení poškozeného [REDAKCE] ve smyslu § 43 odst. 4 trestního řádu, rovněž i na jejich obsáhlé podání ze dne 29. 6. 2000, jímž uplatnili svůj nárok na přiznání náhrady vzniklé újmy. Poškození upozornili nalézací soud na aktuální judikaturu vyšších soudů, která řeší přiznání

náhrady nemajetkové újmy poškozeným v obdobných případech, a doložili výši náhrady, která se v těchto případech zcela běžně přiznává. Podrobně popsali a zcela jasně odůvodnili výši nemajetkové újmy, jejíž úhradu požadují po obviněném. Mají tudíž za to, že jejich nárok na náhradu nemajetkové újmy byl zcela jasně prokázán a o jeho existenci není sporu. Ustanovení § 2959 občanského zákoníku vznik nároku poškozených na odčinění útrap spojených se smrtí a těžkým ublížením na zdraví a priority předpokládá a presumuje ho. Sám soud v odstavci 14. odůvodnění rozsudku konstatuje, že újma poškozeným vznikla. Z této části odůvodnění, která je v odvolání citována, zcela jasně vyplývá, že soud zjistil a má za prokázanou i zcela konkrétní újmu, kterou utrpěla poškozená [REDAKCE], jakož i to, v čem se tato újma na straně poškozené projevila, jakým způsobem a v čem spočívala a jaké měla dopady na její osobní život. Totéž platí i u poškozeného [REDAKCE], který na žádost soudu doložil prohlášení poškozeného o dopadu trestného činu na jeho dosavadní život podle § 43 odst. 4 trestního řádu. Poškození navrhli určité částky, které se jim jeví jako zcela adekvátní, přiměřené a spravedlivé jako náhrada nemajetkové újmy, přičemž vycházeli z aktuální rozhodovací praxe vyšších soudů.

5. Následně však soud, ačkoli akceptoval existenci nároku poškozených na náhradu nemajetkové újmy, zcela v rozporu s jeho závěrem argumentuje zprávou AXA pojišťovny a.s., k níž se bez reflexe dalších provedených důkazů přiklání. Poškození mají za to, že tato zpráva nebyla řádně provedena jako důkaz, a i pokud by byla, je v rozporu s jinými důkazy provedenými před soudem, aktuální rozhodovací praxí vyšších soudů a je zcela tendenční, neboť zájmem pojišťovny zcela logicky není vyplácet poškozeným vysoké finanční částky. Prosté sdělení pojišťovny bez dalšího nemůže být bráno jako relevantní důkaz a být nadřazeno ve svém důsledku jiným provedeným důkazům, především prohlášením poškozených a znaleckým posudkům, jakož i běžné rozhodovací praxi vyšších soudů. Soud v této části odůvodnění následně hovoří o podmínkách poskytnutí náhrady újmy nezletilé [REDAKCE] v tom smyslu, že s ohledem na její věk není nárok dán, a o jejím nároku na bolestné určeném dle tabulek. To však dle názoru poškozených nijak nesouvisí s jejich uplatněnými nároky. Soud odůvodňuje svůj postup pouze tak, že je třeba důkazně ozřejmit vzájemný vztah mezi poškozenou a nezletilými dětmi, neboť dle jeho názoru nestačí vyjádření samotné poškozené a jejího manžela. S takovým postojem však poškození nesouhlasí, neboť právě jejich výpovědi a prohlášení jsou klíčovým důkazem, přičemž v řízení nebyl proveden žádný důkaz, který by jejich tvrzení jakkoli vyvracel. Takové odůvodnění však není možno považovat za relevantní a navíc z něho vůbec nevyplývá, k čemu konkrétnímu by další dokazování mělo směřovat a co jiného by z něho mělo vyplynout než to, co soud de facto sám uznal a má za prokázané. Poškození se domnívají, že jakékoli další dokazování je zcela irrelevantní a nadbytečné a nemohlo by vést k jiným závěrům, než že poškozeným vznikl nárok na náhradu nemajetkové újmy a u poškozené [REDAKCE] i nárok na náhradu škody. Pokud budou poškození nuceni obrátit se na občanskoprávní řízení se svými nároky, nemohou uvést ani jiné rozhodné skutečnosti, než které uvedli a prokázali v tomto řízení, proto se domnívají, že trestní soud za dané situace pouze alibisticky přenesl svou odpovědnost rozhodnout na soudy civilní.
6. Poškození z výše uvedených důvodů mají za to, že byly splněny veškeré zákonné a judikaturní požadavky pro to, aby soud rozhodl o jejich uplatněných nárocích. Je nesporné, že nemajetková újma byla způsobena v příčinné souvislosti se skutkem vykazujícím znaky trestného činu, jehož spácháním byl obžalovaný uznán vinným, o náhradě nemajetkové újmy lze rozhodnout v adhezním řízení a uplatněný nárok má podklad v příslušných hmotně právních předpisech upravujících náhradu nemajetkové újmy. Znovu odkázali na judikaturu označenou v jejich podání ze dne 29. 6. 2020 a dodali, že na jejich případ lze použít z nejnovější judikatury rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 25 Cdo 378/2019. I pokud by soud nechtěl vycházet ze zásad a výpočtů výše nemajetkové újmy uvedených v předmětné judikatuře, nebo tato nešla použít na případ poškozených, což poškození nepředpokládají, platí dle § 2959 občanského zákoníku, že

při stanovení konkrétní výše náhrady se použije pravidlo zásad slušnosti. Poškození poté navrhl, aby odvolací soud napadený výrok z rozsudku zrušil a poškozeným přiznal nárok na náhradu nemajetkové újmy (v případě poškozené [REDAKCE] případně též nárok na náhradu škody), a to ve výši uplatněné poškozenými, případně ve výši určené dle § 2959 občanského zákoníku s přihlédnutím k aktuální judikatuře vyšších soudů o výši náhrady nemajetkové újmy, která je v obdobných případech přiznávána. Alternativně bylo navrženo, aby odvolací soud věc vrátil soudu prvního stupně s pokynem, jak ve smyslu výše uvedeného ve věci rozhodnout.

7. K podaným odvoláním se písemně vyjádřil prostřednictvím obhájce obžalovaný [REDAKCE]. V něm uvedl, že rozsudek odvoláním nenapadl, ačkoli soud prvního stupně nepřihlédl k argumentaci obsažené v závěrečném návrhu jeho obhájce. Tato se zabývala trestně právní kvalifikací jednání obžalovaného za situace, kdy poškozená [REDAKCE] vstoupila s kočárkem, ve kterém se nacházeli nezletilí [REDAKCE] a [REDAKCE], o své vůli do vozovky před samotným nehodovým dějem, a to v místě, kde se vozovka zužovala. Jelikož se ve vozovce v rozporu s ustanovením § 53 a § 54 zákona č. 361/2000 Sb. zastavila a zdržovala se na místě až do střetu, výrazně tím ztížila bezpečné projetí vozidla řízeného obžalovaným. K tomuto jednání poškozené by soud při přezkumu napadeného rozsudku měl přihlédnout a měl by zohlednit, jak tato skutečnost ovlivňuje míru zavinění obžalovaného. Vzhledem k době, kdy došlo k dopravní nehodě, v konkrétním místě nedocházelo k vyšší koncentraci chodců a závěr soudu, že se jedná o obytnou zónu, kde obžalovaný musel předvídat, že se zde vyskytnou chodci či děti, neznamená, že se jednalo o místo, kde měl dbát zvýšené opatrnosti. Obžalovaný dále uvedl, že se cítí vinen, nehoda jej hluboce zasáhla a dodnes je psychicky zlomený. Pokud jde o náhradu škody poškozeným, učinil potřebná opatření, neboť nehodu oznámil příslušné pojišťovně jako pojistnou událost, za kterou odpovídá. Rozsah plnění poskytnuté pojišťovnou nemůže nijak ovlivnit a s ohledem na majetkové poměry není v jeho silách, aby sám uspokojil nároky poškozených. Obžalovaný má za to, že soud prvního stupně při rozhodování o druhu a výši trestu zohlednil všechna zákonná kritéria, a domnívá se, že odvolání státní zástupkyně důvodné není. K odvolání podanému poškozenými obžalovaný uvedl, že posouzení jeho důvodnosti nechává zcela na odvolacím soudu.
8. Ve veřejném zasedání před odvolacím soudem zmocněnec poškozených [REDAKCE] a [REDAKCE] a obhájce obžalovaného odkázali na výše citovaná písemná podání. Státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře rovněž odkázala na podané odvolání a k odvolání poškozených uvedla, že by mu mělo být vyhověno, neboť okresní soud měl dostatek podkladů pro rozhodnutí o nárocích poškozených. Jejich nároky jsou oprávněné, soud proto měl rozhodnout o výši náhrady nemajetkové újmy, měl ji přiznat a přitom zohlednit odškodnění, které již bylo případně poskytnuto ze strany pojišťovny.
9. Veřejnému zasedání před odvolacím soudem byl přítomen též poškozený [REDAKCE], otec poškozených nezletilých [REDAKCE] a [REDAKCE]. Uvedl, že AXA pojišťovnou, a.s. byly skutečně vyplaceny částky, které byly uvedeny ve zprávě této pojišťovny. Nad rámec této částky pojišťovna vyplatila jak jemu, tak i jeho manželce částku cca 150 000 Kč, avšak na výši plnění z titulu nemajetkové újmy způsobené úmrtím syna a těžkým zraněním dcery mají s manželkou diametrálně jiný názor, než pojišťovna. K současnému zdravotnímu stavu dcery, poškozené nezl. [REDAKCE], uvedl, že tuto čeká v březnu poslední vyšetření u neurologa v [REDAKCE], zatím se zdá, že dcera je na tom dobře a vše se vyvíjí pozitivním směrem. Lékaři je však od počátku léčení upozorňují, že s výhledy do budoucna mají být opatrní, neboť závažnost zranění byla velmi vysoká. Léčení tedy ještě není ukončené, ale zatím se zdá, že zdravý vývoj dcery není narušen.

10. Krajský soud z podnětu podaných odvolání přezkoumal ty výroky rozsudku, které byly odvoláními napadeny, tedy výrok o trestu a výroky, jimiž byli poškození [redacted] a [redacted] odkázáni s uplatněnými nároky na náhradu škody na občanskoprávní řízení. Přezkumu byla podrobena i správnost postupu řízení, které rozsudku předcházelo. Po tomto přezkumu krajský soud dospěl k následujícím závěrům.
11. V procesním postupu orgánů činných v trestním řízení nebyly shledány žádné vady, které by vedly k nutnosti zrušit napadený rozsudek podle ust. § 258 odst. 1 písm. a) trestního řádu. Obžalovaný, u něhož byl dán důvod nutné obhajoby podle § 36 odst. 3 trestního řádu, byl již od počátku trestního řízení zastoupen zvoleným obhájcem. Svá práva, která dle zjištění krajského soudu nebyla nijak porušena, tedy mohl obžalovaný využívat i jeho prostřednictvím. Obžalovanému bylo umožněno jak v řízení přípravném, tak v řízení před soudem vyjádřit se ke skutku, který mu byl kladen za vinu. Po podání obžaloby byl obžalovaný řádně a včas předvolán k nařízenému hlavnímu líčení i k hlavnímu líčením odročeným, byl o termínech hlavního líčení rovněž vyrozuměn jeho obhájce. Hlavní líčení se na žádost obžalovaného konala v jeho nepřítomnosti, o čemž soud I. stupně rozhodl příslušným procesním rozhodnutím. U všech hlavních líčení byl však přítomen obhájce obžalovaného, kterému bylo umožněno pokládat vyslychaným svědkům i znalcům otázky a také navrhopvat doplnění dokazování. Právo obžalovaného na obhajobu tedy nebylo žádným způsobem zkráceno. Obžalovanému bylo do vlastních rukou doručeno písemné vyhotovení napadeného rozsudku, které obsahovalo též poučení o právu opravného prostředku.
12. Krajský soud může dále konstatovat, že napadené rozhodnutí má všechny formální náležitosti rozsudku uvedené v § 120 a násl. trestního řádu a z hlediska přezkumu rozhodnutí je podstatné, že odůvodnění tohoto rozsudku splňuje všechny požadavky uvedené v § 125 odst. 1 trestního řádu. Z odůvodnění je totiž patrné, k jakým skutkovým závěrům dospěl okresní soud, o které důkazy svá skutková zjištění opřel a jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil. Okresní soud dále vysvětlil své právní úvahy, jimiž se řídil při posuzování prokázaných skutečností podle příslušných ustanovení zákona v otázce viny a trestu. Vyložil dále své úvahy, jimiž se řídil při ukládání trestu obžalovanému a také odůvodnil výroky o uplatněných nárocích na náhradu škody a nemajetkové újmy.
13. Ve výroku o vině, který podanými odvoláními nebyl napaden, neshledal krajský soud žádná pochybení, která by měla vliv na výrok o trestu a výrok o náhradě nemajetkové újmy poškozeným [redacted] a [redacted], proti nimž byla podána odvolání. Na základě provedených důkazů soud učinil správný závěr, že se obžalovaný dopustil přečinu usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 trestního zákoníku a přečinu těžké ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1, 2 trestního zákoníku.
14. Při přezkumu výroku o trestu krajský soud shledal, že jsou splněny podmínky pro jeho zrušení podle § 258 odst. 1 písm. e) trestního řádu, neboť okresním soudem byl uložen trest, který je nepřiměřeně mírný. Okresní soud zjevně přecenil polehčující okolnost, jíž byla pro obžalovaného jeho dosavadní bezúhonnost a dostatečně především při stanovení výměry zvolených trestů nezohlednil závažnost spáchaného trestného činu, resp. spáchaných trestných činů. Ta je dána především jejich následky, jimiž jsou smrt a velmi vážné zranění dvou nezletilých dětí. Nezletilý [redacted] při předmětné dopravní nehodě zemřel ve věku dvou a půl roku a vážně zraněné [redacted] bylo necelých devět měsíců. Soud prvního stupně také náležitě nepřihlédl k tomu, že dle jeho závěrů obžalovaný porušil hned dvě důležité povinnosti řidiče podle zákona č. 361/2000 Sb., jak je správně připomínáno v odvolání státní zástupkyně, a rovněž k faktu zmíněnému tamtéž, že obžalovanému je ukládán úhrnný trest za dva trestné činy, přičemž rozhodná je trestní sazba od jednoho roku do šesti let odnětí svobody. Ve světle těchto okolností nelze trest odnětí svobody vyměřený na samé spodní hranici uvedeného rozpětí trestní sazby považovat za adekvátní, za nepřiměřeně mírnou lze považovat také stanovenou délku zkušební

doby. Nepřiměřeně mírným je i trest zákazu činnosti, jehož uložení bylo jinak zcela na místě. Jeho výměra stanovená v jedné devítině zákonného rozpětí trestní sazby také neodpovídá závažnosti činu, která je, jak výše uvedeno, dána především jeho tragickým následkem, byť nastal v důsledku nedbalostního jednání obžalovaného. Krajský soud proto po zrušení výroku o trestu, k němuž přistoupil podle § 258 odst. 1 písm. e) trestního řádu z podnětu odvolání okresní státní zástupkyně v Táboře, obžalovanému uložil oba již okresním soudem uložené druhy trestů, avšak ve výměře přísnější. Délku trestu odnětí svobody vyměřil v jedné pětině zákonného rozpětí trestní sazby, tedy v délce dvou let, a délku zkušební doby podmíněného odsouzení na tři roky, v polovině zákonného rozpětí stanoveného v § 82 odst. 1 trestního zákoníku. Dále obžalovanému krajský soud uložil trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu tří let, mírně pod jednou čtvrtinou zákonného rozmezí trestní sazby, která činí jeden rok až deset let. Okresní státní zástupkyně v Táboře se v odvolání domáhala uložení též trestu peněžitého, nicméně tento trest odvolací soud neuložil, neboť se ztotožnil s názorem soudu nalézacího, dle něhož vzhledem k aktuálním majetkovým poměrům obžalovaného, které jsou popsány v napadeném rozsudku, nelze takový druh trestu považovat za přiléhavý.

15. Krajský soud považuje z větší části za důvodné i odvolání podané poškozenými [redacted] a [redacted]. V první řadě se ztotožňuje s jejich názorem, že okresní soud měl dostatek podkladů k tomu, rozhodl o jejich uplatněných nárocích na náhradu nemajetkové újmy vzniklé úmrtím jejich vnuka [redacted] a zvláště závažným ublížením na zdraví jejich vnučky [redacted], tedy o nárocích, jejichž existenci opírali o ustanovení § 2959 občanského zákoníku. Poškození uplatnili tyto nároky prostřednictvím svého zmocněnce podáním datovaným dnem 29. 6. 2020, které je založeno v trestním spise na čl. 510. Poškozená [redacted] požadovala náhradu nemajetkové újmy za úmrtí nezletilého vnuka [redacted] ve výši 650 000 Kč a náhradu nemajetkové újmy za zvláště závažné ublížení na zdraví nezletilé vnučky [redacted] ve výši 500 000 Kč. Poškozený [redacted] požadoval náhradu nemajetkové újmy za úmrtí nezletilého vnuka [redacted] ve výši 550 000 Kč a náhradu nemajetkové újmy za zvláště závažné ublížení na zdraví nezletilé vnučky [redacted] ve výši 450 000 Kč. Poškozená [redacted] nadto požadovala po obžalovaném vyplacení částky 30 000 Kč, přičemž tento nárok specifikovala jako „bolestné a další psychickou újmu poškozené“, z čehož lze usuzovat, že jde o nárok, který poškozená opírá o ustanovení § 2958 občanského zákoníku. Je třeba říci, že již v tomto písemném podání byly podrobně vylíčeny rozhodné skutečnosti pro posouzení důvodnosti uplatněných nároků, a to zvláště ke každému z poškozených, [redacted] a [redacted]. Skutečnosti podstatné pro posouzení důvodnosti uplatněného nároku uvedla poškozená [redacted] i při výslechu v hlavním líčení před soudem prvního stupně dne 30. 6. 2020 a poškozený [redacted] k výzvě soudu tomuto předložil prohlášení ve smyslu § 43 odst. 4 trestního řádu o tom, jaký dopad měl spáchaný trestný čin na jeho dosavadní život. Pokud okresní soud dospěl k závěru, že poškozeným [redacted] a [redacted] v souvislosti s předmětnou dopravní nehodou, jejímž způsobením byl obžalovaný [redacted] shledán vinným, vznikla újma v důsledku úmrtí jejich vnuka [redacted] a těžkého zranění jejich vnučky [redacted], tedy že jejich nároky jsou opodstatněné, což sám soud v odůvodnění rozsudku uvádí, měl za této důkazní situace dostatečný podklad pro rozhodnutí o uplatněných nárocích. O těchto nárocích však nerozhodl s odkazem na nutnost dalšího zkoumání vztahu mezi poškozenými a jejich vnuky, k čemuž dodal, že rozhodnutí o uplatněných nárocích by bylo za dané důkazní situace předčasné. Krajský soud však považuje shromážděné důkazy za postačující pro rozhodnutí o uplatněných nárocích, proto podle § 258 odst. 1 písm. f) trestního

řádu odvoláním napadené výroky učiněné vůči poškozeným podle § 229 odst. 1 trestního řádu zrušil a následně sám podle § 259 odst. 3 trestního řádu nově i o nich rozhodl.

16. K nárokům na náhradu nemajetkové újmy odvolací soud uvádí následující. Podle § 2959 občanského zákoníku při usmrcení nebo zvláště závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce duševní útrapy manželů, rodičů, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanovení se podle zásad slušnosti.
17. Osoby, které mohou požadovat náhradu, sice vymezuje přímo občanský zákoník, ale to neznámá, že by jim náhrada automaticky náležela. Vždy je třeba zkoumat intenzitu citového pouta (zda mezi primární a sekundární obětí existuje úzká vazba lásky, náklonnosti, zda je vztah harmonický apod., na což lze usuzovat např. i z četnosti vzájemných kontaktů, nejen osobních návštěv). Tento požadavek lze dovodit z toho, že smyslem zadostiučinění je vyvážit utrpení.
18. Pomocnými hledisky jsou v tomto případě stupeň příbuzenství (k čemuž navádí sám text pravidla, když mezi blízkými osobami zvláště občanský zákoník zmiňuje manžela, děti a rodiče), věk oběti a osoby blízké nebo existence společné domácnosti.
19. Blízkost takových osob k samotné události (incidentu) a prostředky, jakými bylo duševní utrpení vyvoláno, musí být jak místní, tak i časová a musí být posuzována s ohledem na charakter předmětné události. Je samozřejmé, že případy, při kterých je sekundární obětí přítomna na místě nehody, patří mezi nejtěžší a odůvodňující zcela jistě vyšší zadostiučinění. Podle dosavadní rozhodovací praxe musí být při rozhodování o výši nemajetkové újmy přihlíženo i k zadostiučinění, kterého se poškozenému již dostalo, a to v morální podobě. Svoji roli proto může sehrát omluva, projevená lítost nad spáchanou trestnou činností, zadostiučiněním může být i trestní řízení vedené vůči konkrétní obžalované osobě. Vždy však záleží na okolnostech každého jednotlivého případu. Při rozhodování o peněžitém zadostiučinění za zásah do osobnostního práva na soukromý a rodinný život způsobený usmrcením osoby blízké by měl soud zhodnotit nejen tvrzené mimořádné vztahy mezi pozůstalými a obětí, ale měl by vyjít i z jednotlivých okolností konkrétního případu a zhodnotit i další mimořádné okolnosti v rámci celého případu při posouzení míry dotčení osobnostních práv pozůstalých, především pak zda je naplněn cíl zákona ohledně účinné a funkční satisfakce, a také způsob úmrtí oběti.
20. Vzhledem k tomu, že v občanském zákoníku chybí jakékoli bližší parametry, podle nichž lze výši nemajetkové újmy poškozených určit, za sjednocující rozhodnutí lze považovat rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 9. 2018 sp. zn. 25 Cdo 894/2018, který víceméně potvrdil okruh skutečností, které má soud zkoumat při rozhodování o náhradě duševních útrap za usmrcení osoby blízké. Na straně pozůstalého je významná zejména intenzita jeho vztahu se zemřelým, věk zemřelého a pozůstalých, případná existenční závislost na zemřelém a případná jiná satisfakce (jako např. omluva, správní postih škůdce či jeho trestní odsouzení), která obvykle není sama o sobě dostačující, její poskytnutí však může mít vliv na snížení peněžitého zadostiučinění. Zohlednit lze rovněž, byl-li pozůstalý očitým svědkem škodní události, byl-li s jejími následky bezprostředně konfrontován, či jakým způsobem se o nich dozvěděl. Kritéria odvozená od osoby škůdce jsou především jeho postoj ke škodní události, dopad události do jeho duševní sféry, forma a míra zavinění (ovšem s tím, že spolupůsobení újmy poškozeným se posuzuje primárně v rámci základu nároku ve smyslu § 2918 občanského zákoníku) a v omezeném rozsahu i majetkové poměry škůdce, které jsou významné pouze z hlediska toho, aby výše náhrady pro něj nepředstavovala likvidační důsledek. Rozsudek NS ČR sp. zn. 25 Cdo 894/2018 také potvrdil základní částku peněžité náhrady nemajetkové újmy spočívající v duševních útrapách spojených s usmrcením blízké osoby ve výši dvacetinásobku průměrné hrubé mzdy za rok předcházející smrti poškozeného.
21. Je možno také poukázat na rozsudek NS ČR ze dne 12. 2. 2020 sp. zn. 7 Tdo 1485/2019, jehož přínos spočívá v tom, že velmi přehledně rekapituluje předchozí výkladová stanoviska k rozhodování o náhradě duševních útrap za usmrcení blízké osoby.

22. Krajský soud konstatuje, že na základě dokazování provedeného soudem prvního stupně bylo zjištěno, že poškození [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] nenesou na následcích dopravní nehody žádnou spoluvinu (viz závěrečná část bodu 10. odůvodnění napadeného rozsudku, jež se vyjadřuje k námitkám obhajoby týkajícím se chování poškozené [REDACTED] v silničním provozu). V tomto směru tedy nebyly shledány žádné skutečnosti, které by měly být důvodem pro snížení nároků poškozených na odškodnění jejich duševních útrap.
23. Pokud se týká kritérií na straně obžalovaného, je třeba zmínit, že obžalovaný uznal svou vinu, událost jej rovněž hluboce zasáhla, dle jeho tvrzení se dodnes potýká s psychickými následky. Po nehodě učinil kroky potřebné k náhradě škody poškozeným, neboť nehodu oznámil jako pojistnou událost, za kterou odpovídá, příslušné pojišťovně, poškozeným též zaslal omluvný dopis. Z tvrzení obžalovaného dále vyplývá, že v důsledku psychických obtíží, které u něho po nehodě nastaly, přestal vykonávat samostatně výdělečnou činnost, což vedlo i k negativnímu dopadu na jeho výdělkové poměry. Ostatně toto zjištění bylo důvodem, proč obžalovanému nebyl vedle dvou uložených druhů trestů uložen i trest peněžitý. Předmětná nehoda se stala v silničním provozu, aniž by byl obžalovaný pod vlivem alkoholu, nečelí tedy hrozbě regresního nároku. Podle § 6 odst. 1 zákona č. 168/1999 Sb. se pojištění odpovědnosti za provoz motorového vozidla vztahuje na každou osobu, která je povinna nahradit újmu způsobenou provozem vozidla uvedeného v pojistné smlouvě. Podle § 6 odst. 2 písm. a) označeného zákona má pojištěný právo, aby pojistitel za něj uhradil v rozsahu a ve výši podle občanského zákoníku poškozenému způsobenou újmu vzniklou ublížením na zdraví nebo usmrcením. Vozidlo řízené obžalovaným [REDACTED] bylo pojištěno a AXA pojišťovna a.s., jak vyplývá z její zprávy na č.l. 577 tr. spisu, již uhradila některým z poškozených pojistné plnění z titulu náhrady škody, bolestné či náklady na pohřeb. Poškozeným [REDACTED] a [REDACTED] ze strany pojišťovny plněno nebylo.
24. U poškozených [REDACTED] a [REDACTED] krajský soud při stanovení výše náhrady nemajetkové újmy vzniklé úmrtím jejich vnuka [REDACTED] použil zmíněné judikaturní rozhodnutí, rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 9. 2018 sp. zn. 25 Cdo 894/2018. K úmrtí nezletilého [REDACTED] došlo v roce 2019, proto je třeba při stanovení referenčního rámce pro vyčíslení nároku vycházet z dvacetinásobku průměrné hrubé mzdy za rok 2018, která činila 31 885 Kč, tedy z částky 637 700 Kč. Krajský soud při stanovení náhrady přihlédl k následujícím skutečnostem. V první řadě je třeba říci, že byť mezi poškozenými a jejich zemřelým vnukem byl úzký rodinný vztah, nejedná se o rodinný vztah nejbližší, jakým je například vztah mezi rodiči a dětmi. Dále je třeba zohlednit, že poškození se svým vnukem neobývali společnou domácnost a vzájemně na sebe nebyli odkázáni výživou, nebyli tedy na sebe existenčně závislí. Za těchto okolností považuje krajský soud za přiměřenou pro stanovení výše náhrady nemajetkové újmy za úmrtí nezletilého vnuka částku stanovenou přibližně v polovině uvedeného referenčního rámce, konkrétně ve výši 300 000 Kč. U poškozené [REDACTED] bylo však dále vzato v potaz, že byla očitým svědkem škodní události a byla s jejími následky bezprostředně konfrontována, což na její prožívání mělo nepochybně mnohem intenzivnější vliv, než na jejího manžela, který nehodě přítomen nebyl. Z těchto důvodů považuje krajský soud za nutné uvedenou náhradu ve výši 300 000 Kč u poškozené [REDACTED] navýšit o 100 000 Kč na celkovou částku 400 000 Kč.
25. K nároku poškozených na náhradu nemajetkové újmy vzniklé vážným zraněním jejich vnučky [REDACTED] odvolací soud v první řadě uvádí, že tento nárok bylo rovněž možno podřadit pod ustanovení § 2959 občanského zákoníku, neboť zranění nezletilá lze považovat za zvlášť závažné ublížení na zdraví. Tento závěr lze dovodit z faktu, že dle závěru znaleckého posudku byla i nezletilá [REDACTED] v důsledku utrpených zranění bezprostředně ohrožena na životě a fatální následek byl odvrácen pouze díky poskytnutí včasné odborné

lékařské péče. Pro stanovení výše náhrady je podstatný právě fakt, že k fatálnímu následku v podobě úmrtí u nezletilé [REDAKCE] nedošlo, a rovněž zjištění plynoucí z výslechu otce nezletilé při veřejném zasedání před odvolacím soudem, že utrpená zranění s vysokou mírou pravděpodobnosti nebudou mít vliv na budoucí zdravý vývoj nezletilé. Poškození tedy nebudou nejspíše v budoucnu konfrontováni s případnými následky na zdravotním stavu poškozené, které by mohly negativním způsobem ovlivnit jejich vzájemné vztahy. Je tedy na místě poškozeným nahradit toliko duševní útrapy, jimž čelili v období krátce po předmětné dopravní nehodě, kdy po úmrtí nezletilého [REDAKCE] hrozilo, že zemře i jejich další vnouče, případně bude v důsledku utrpených zranění trvale zdravotně postiženo. Výše této náhrady však samozřejmě musí být s ohledem na mnohem méně závažné následky nižší, než jak byla stanovena náhrada za úmrtí vnuka [REDAKCE]. Krajský soud s ohledem na nyní zmíněné považuje za odpovídající výši náhrady duševních útrap částku 100 000 Kč, která byla přiznána poškozenému [REDAKCE]. U poškozené [REDAKCE] byla ze stejných důvodů jako náhrada nemajetkové újmy způsobené úmrtím vnuka [REDAKCE] navýšena o 50 000 Kč na celkovou částku 150 000 Kč.

26. Krajský soud se s nalézacím soudem, pokud se týká jeho rozhodování o uplatněných nárocích, mohl ztotožnit pouze v závěru, že nelze bez dalšího vyhodnotit bolestné a újmu u poškozené [REDAKCE]. Jde totiž hned o dva nároky, které se opírají o ustanovení § 2958 občanského zákoníku, přičemž poškozená nespécifikovala ve svém návrhu výši těchto jednotlivých nároků, pouze celkovou částku 30 000 Kč. Poškozenou pak nebyl například ani k výši bolestného předložen znalecký posudek stanovující výši bodového ohodnocení utrpených zranění či jiný důkaz, z něž by bylo možno výši tohoto nároku stanovit. Nebyly tedy splněny podmínky pro přiznání těchto nároků poškozené. Vzhledem k tomu, že rozhodnutím odvolacího soudu nebyl dotčen výrok napadeného rozsudku, kterým byli poškození podle § 229 odst. 2 trestního řádu odkázáni se zbytkem uplatněných nároků na náhradu škody na občanskoprávní řízení, neboť jimi požadované nároky plynoucí z ustanovení § 2959 občanského zákoníku nebyly přiznány v plné výši, odvolací soud o nyní zmiňovaných nárocích poškozené [REDAKCE] samostatným výrokem o odkázání na občanskoprávní řízení již nerozhodoval.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat do dvou měsíců od jeho doručení dovolání k Nejvyššímu soudu v Brně prostřednictvím soudu, který rozhodl ve věci v prvním stupni (§ 265c tr.ř., § 265e odst. 1 tr.ř.), a to ve trojím vyhotovení.

Dovolání mohou podat:

- a) nejvyšší státní zástupce na návrh krajského nebo vrchního státního zástupce anebo i bez takového návrhu pro nesprávnost kteréhokoli výroku rozhodnutí soudu, a to ve prospěch i v neprospěch obviněného,
- b) obviněný pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká (§ 265d odst. 1 tr.ř.).

Obviněný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce. Podání obviněného, které nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno (§ 265d odst. 2 tr.ř.).

V dovolání musí být vedle obecných náležitostí podání (§ 59 odst. 3) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu i z jakých důvodů napadá a čeho se dovolatel domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až l) nebo § 265b odst. 2, o které se dovolání opírá. Nejvyšší státní zástupce je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch nebo v neprospěch obviněného. Rozsah, v němž je rozhodnutí dovoláním napadáno, a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání (§ 265f odst. 1, 2 tr.ř.).

Tábor dne 24. 2. 2021

Mgr. Zdeněk Pořízek v.r.
předseda senátu